

กรมสุขภาพจิต
โรงพยาบาลสวนสราญรมย์
สุราษฎร์ธานี

แนวปฏิบัติงานสุขภาพจิต และจิตเวชชุมชน

ประจำปี

2563

กลุ่มภารกิจการพยาบาล โรงพยาบาลสวนสราญรมย์
กรมสุขภาพจิต

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การประเมินปัญหาและให้การช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวที่แผนกผู้ป่วยนอก.....	1
การเตรียมความพร้อมผู้ป่วย ครอบครัวและชุมชน เพื่อวางแผนการดูแลต่อเนื่องขณะเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาล.....	2
การดูแลต่อเนื่องในชุมชน.....	4
- การส่งข้อมูลในโปรแกรม Thai COC.....	4
- การติดตามหลังจำหน่าย.....	4
- การติดตามภาวะแทรกซ้อนทางกาย.....	5
Infographic เรื่อง การดูแลผู้ป่วยจิตเวชต่อเนื่องในชุมชน.....	6
Infographic เรื่อง ใครคือ SMI-V.....	7

แนวปฏิบัติงานสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน

ชื่อเรื่อง การประเมินปัญหาและให้การช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัวที่แผนกผู้ป่วยนอก

วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมระบบสารสนเทศในโรงพยาบาล(Hospital information system)
2. ระบบ HIS Module
  - a. Module จิตเวชชุมชน
  - b. Module ระบบส่งต่อ
  - c. แบบรายงาน OPD

ประเภทการให้บริการ

1. ผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1.1 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน รับการส่งต่อผู้ป่วยจากหลังพบแพทย์ จากเภสัชกร ดูกำลังแพทย์ ประเมินปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยและครอบครัว และให้การช่วยเหลือแนะนำตามสภาพปัญหา

1.2. พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ผู้ปฏิบัติงานที่แผนกผู้ป่วยนอก ประสานผู้รับผิดชอบแต่ละ CT เพื่อดำเนินการ ดังนี้

- a. กรณีเร่งด่วน ให้พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ผู้ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก ดำเนินการทันทีจนกว่าจะแล้วเสร็จ
- b. กรณีไม่เร่งด่วน พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ผู้ปฏิบัติงานแผนกผู้ป่วยนอก รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นส่งผู้รับผิดชอบ CT เพื่อดำเนินการต่อ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงานในระบบ HIS หน้า รพจ.3 ในช่องประเมินผล P และลงชื่อตำแหน่งหน่วยงานของผู้ปฏิบัติ

2. ผู้ป่วยจิตเวชภาวะวิกฤต

ขั้นตอนการปฏิบัติ

2.1 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน รับการส่งต่อผู้ป่วยจากแผนกจิตเวชฉุกเฉินผ่านกลุ่มไลน์ส่งต่อเคสเครือข่าย รวบรวมข้อมูล/ประเมินปัญหาจากระบบ HIS และแฟ้มประวัติผู้ป่วย รวมถึงข้อมูลในโปรแกรม Thai coc ที่พยาบาลแผนกจิตเวชฉุกเฉินส่งต่อให้เครือข่าย

2.2 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน เป็นผู้รับข้อมูลการส่งต่อผู้ป่วย (รับเคส 16.00 ของวันก่อนหน้า-16.00น. ของวันที่อยู่เวร) ผู้ปฏิบัติงานของวันจันทร์ รับเคสของวันเสาร์-อาทิตย์ และในกรณีวันหยุดราชการ ให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นคนรับเคส

2.3 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ติดตามเคสภายใน 24 ชั่วโมง ยกเว้นวันหยุดราชการ ซึ่งศึกษาข้อมูลผู้ป่วยได้ในระบบ HIS หรือ Thai coc และส่งต่อข้อมูลเพื่อการดูแลต่อเนื่องให้เครือข่าย

2.4 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ลงบันทึกผลการติดตามต่อเนื่องในระบบ Thai coc

2.5 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน รายงานผลการติดตามต่อเนื่องแบบรายงาน OPD

แนวปฏิบัติงานสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน

ชื่อเรื่อง การเตรียมความพร้อมผู้ป่วยครอบครัวและชุมชน เพื่อวางแผนการดูแลต่อเนื่อง ขณะรับผู้ป่วยไว้รักษาในโรงพยาบาล

วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. แฟ้มประวัติ
2. เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมระบบสารสนเทศในโรงพยาบาล
3. ระบบ HIS Module การให้บริการผู้ป่วยใน
  - Menu จิตเวชชุมชน
  - Menu Note
  - Menu Consult
4. แบบรายงานการประเมินปัญหาและให้การช่วยเหลือผู้ป่วยครอบครัวและชุมชนของงานสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน

วิธีปฏิบัติ

1. ผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป ขั้นตอนการปฏิบัติ
พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ให้การพยาบาลผู้ป่วยตามระยะการดูแลของผู้ป่วยในแต่ละกลุ่มโรคตาม One page โดย
  - 1.1 ประเมินและวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือตามสภาพปัญหาในรายที่ได้รับการปรึกษา พร้อมบันทึกข้อมูลในระบบ HIS Module การให้บริการผู้ป่วยใน Menu Consult พร้อมลงบันทึกข้อมูลใน One page ของแต่ละกลุ่มโรค
  - 1.2 ทำกลุ่มการดูแลตนเองต่อเองที่บ้านตาม One page ของแต่ละกลุ่มโรคที่มีกิจกรรมการทำกลุ่ม พร้อมลงบันทึกลงใน One page ของแต่ละกลุ่มโรค
2. ผู้ป่วยจิตเวชซับซ้อน ขั้นตอนการปฏิบัติ
  - 2.1 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ปฏิบัติตาม Clinical Path Way ของแต่ละกลุ่มโรค และให้การพยาบาลผู้ป่วยตามระยะการดูแลของผู้ป่วยในแต่ละกลุ่มโรคตาม One page เหมือนกับขั้นตอนการปฏิบัติของผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป
  - 2.2 เมื่อแพทย์วางแผนการจำหน่ายผู้ป่วย พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ร่วมประชุมปรึกษา หรือประชุมปรึกษาแบบ Tele conference ระหว่างทีมสหวิชาชีพในโรงพยาบาล เพื่อร่วมกันเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยและครอบครัวในการจำหน่ายกลับสู่ชุมชน
3. ผู้ป่วยจิตเวชที่มีปัญหาซับซ้อนทางสังคม และมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของครอบครัวและชุมชน ขั้นตอนการปฏิบัติ
  - 3.1 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ประเมินและวางแผนเพื่อให้การช่วยเหลือตามสภาพปัญหา พร้อมบันทึกข้อมูลในระบบ HIS Module การให้บริการผู้ป่วยใน Menu จิตเวชชุมชน และ Menu Note พร้อมลงบันทึกข้อมูลใน One page ของแต่ละกลุ่มโรค

3.2 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชนและนักสังคมสงเคราะห์ ร่วมประชุมปรึกษากับทีมสาธารณสุขในพื้นที่ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดูแลอย่างต่อเนื่องในชุมชน พร้อมบันทึกข้อมูลในระบบ HIS Module การให้บริการผู้ป่วยใน Menu จิตเวชชุมชน และ Menu Note

4. ผู้ป่วยจิตเวชที่แพทย์ส่งต่อไปรับบริการที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน (refer back) ขั้นตอนการปฏิบัติ

4.1 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ประเมินความพร้อมของผู้ป่วยและครอบครัว/ผู้ดูแล เรื่องการติดตามการรักษาเมื่อจำหน่ายจากโรงพยาบาล ให้คำแนะนำระบบส่งต่อเพื่อการรักษาที่เหมาะสม วิธีปฏิบัติในการไปรับบริการที่โรงพยาบาลใกล้บ้าน และแหล่งสนับสนุนที่สามารถขอความช่วยเหลือได้กรณีผู้ป่วยมีอาการกำเริบ พร้อมบันทึกข้อมูลในระบบ HIS Module การให้บริการผู้ป่วยใน Menu จิตเวชชุมชน และ Menu Note พร้อมลงบันทึกข้อมูลใน One page ของแต่ละกลุ่มโรค

4.2 เมื่อแพทย์วางแผนการจำหน่ายผู้ป่วย พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน จัดประชุมปรึกษาแบบ Tele conference ระหว่างพยาบาลหอผู้ป่วยที่ดูแลผู้ป่วย และเครือข่ายในพื้นที่ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตของรพช.และรพ.สต. เพื่อร่วมกันวางแผนการดูแลอย่างต่อเนื่องในชุมชน

4.3 ลงบันทึกกิจกรรมที่ทำใน แบบรายงานการประเมินปัญหาและให้การช่วยเหลือผู้ป่วย ครอบครัวและชุมชนของงานสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน

แนวปฏิบัติงานสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน

ชื่อเรื่อง การดูแลต่อเนื่องในชุมชน

วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ

1. เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมระบบสารสนเทศในโรงพยาบาล (Hospital Information System)
2. ระบบ HIS Module จิตเวชชุมชน
3. โปรแกรม Thai coc
4. แบบบันทึกการติดตามโรคแทรกซ้อนทางกาย
5. แบบรายงานการติดตามภาวะแทรกซ้อนทางกาย Google form
6. OPD Card

วิธีปฏิบัติ

พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชนมีระบบการดูแลต่อเนื่องหลังจำหน่าย โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การส่งต่อข้อมูลในโปรแกรม Thai coc

1.1 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ตรวจสอบข้อมูลรายชื่อผู้ป่วยที่จำหน่ายจากโรงพยาบาลตามหอผู้ป่วยรับผิดชอบ จากระบบ HIS Module Admission Center

1.2 บันทึกข้อมูลผู้ป่วยแต่ละรายในโปรแกรม Thai coc

1.3 แจ้งผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตโรงพยาบาลเครือข่ายในพื้นที่ที่ผู้ป่วยรายนั้น กลับไปอยู่หลังจำหน่าย เพื่อให้พื้นที่รับทราบและติดตามดูแลต่อเนื่องในชุมชน

1.4 แจ้งผู้รับผิดชอบแต่ละ CT และจิตเวชทั่วไป เพื่อติดตามอาการต่อเนื่องตามเกณฑ์แต่ละกลุ่มโรค

1.5 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน ติดตามรายงานผลการดูแลต่อเนื่องในโปรแกรม Thai coc

2. การติดตามหลังจำหน่าย

พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน มีการติดตามเยี่ยมบ้านผู้ป่วยซับซ้อนตามกลุ่มโรคและผู้ป่วย SMI ระดับ Severe โดยผู้รับผิดชอบแต่ละ CT และจิตเวชทั่วไป โดยการติดตามเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสีแดง กลุ่มสีเหลืองและกลุ่มสีเขียว ซึ่งมีการส่งข้อมูลใน Thai coc ทุกราย และมีการติดตามเยี่ยมดังนี้

2.1 ประสานผู้ป่วยและพื้นที่ตามภูมิลำเนาที่ผู้ป่วยแจ้งไว้ เพื่อติดตามเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้าน

2.2 ประสานงานยานพาหนะเพื่อขอรถและแจ้งธุรการเพื่ออนุมัติการเดินทางไปราชการ

2.3 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ลงเยี่ยมบ้านโดยปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของแต่ละกลุ่มโรค

2.4 บันทึกข้อมูลการเยี่ยมผู้ป่วยที่บ้านและบันทึกกิจกรรมการพยาบาลในระบบ HIS Module

จิตเวชชุมชน Menu ติดตามผู้ป่วยหลังจำหน่ายและบันทึกข้อมูลในโปรแกรม Thai coc

2.5 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชนผู้รับผิดชอบ รวบรวมวิเคราะห์ สรุปผลการดำเนินงานการติดตามหลังจำหน่าย เสนอผู้บริหารเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

หมายเหตุ

- กลุ่มสีแดง ผู้รับผิดชอบแต่ละ CT และจิตเวชทั่วไป ติดตามเยี่ยมร่วมกับพื้นที่ในครั้งแรกและมีการนัดติดตามเยี่ยมบ้านทางไกล (TELE Home visit) โดยใช้ Video call ผ่าน แอปพลิเคชัน LINE ZOOM WebEx ในครั้งต่อไป

- กลุ่มสีเหลือง ผู้รับผิดชอบแต่ละ CT และจิตเวชทั่วไป ติดตามเยี่ยมบ้านทางไกล (TELE Home visit) โดยใช้ Video call ผ่าน แอปพลิเคชัน LINE ZOOM WebEx
- กลุ่มสีเขียว ผู้รับผิดชอบแต่ละ CT และจิตเวชทั่วไป ติดตามทางโปรแกรม Thai coc

3. การติดตามภาวะแทรกซ้อนทางกาย

3.1 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชนรับแบบบันทึกผลการส่งต่อผู้ป่วยโรคแทรกซ้อนทางกาย ที่ส่งมาจากหอผู้ป่วยลงทะเบียนและ มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบประจำตึกนั้น

3.2 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชนผู้รับผิดชอบประจำตึก ดำเนินการตามแนวปฏิบัติติดตามผู้ป่วยโรคแทรกซ้อน ทางกายทางโทรศัพท์

3.3 พยาบาลจิตเวชชุมชนผู้รับผิดชอบประจำตึก ลงบันทึกข้อมูลการติดตามแบบบันทึกผลการส่งต่อผู้ป่วยโรคแทรกซ้อนทางกายและรายงานใน Google form และแจ้งพยาบาลประจำหอผู้ป่วย

3.4 บันทึกข้อมูลการติดตามเยี่ยมใน OPD Card หน้าจำหน่าย

3.5 พยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชนผู้รับผิดชอบ รวบรวมวิเคราะห์ สรุปผลการดำเนินงานการติดตามโรคแทรกซ้อนทางกาย เสนอผู้บริหารเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

การดูแลผู้ป่วยจิตเวชต่อเนื่องในชุมชน

การดูแลผู้ป่วยจิตเวชต่อเนื่องในชุมชน หมายถึง การติดตามดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องในชุมชน หลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ด้วยการเยี่ยมบ้าน

การแยกประเภทผู้ป่วย

นิยาม

1. เบี้ยว

ผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป

2. เหลือง

ผู้ป่วยจิตเวช SMI-V ระดับ MILD, MODERATE และ SMI -V เท่า มากกว่า 1 ปี

3. แดง

ผู้ป่วยจิตเวชซับซ้อนของแต่ละกลุ่มโรค และผู้ป่วย SMI -V ระดับ SEVERE

รูปแบบการดูแล

1. เบี้ยว

1. ส่งและติดตามข้อมูลผ่านโปรแกรม THAI COC.
2. เครือข่าย/อสม. ติดตามเยี่ยม ทุก 1 เดือน

2. เหลือง

1. ส่งและติดตามข้อมูลผ่านโปรแกรม THAI COC.
2. เครือข่าย/อสม. ติดตามเยี่ยม ทุก 15 วัน
3. จัดเวทียุทธศาสตร์ VEDIO CONFERENCE เฉพาะรายที่มีปัญหา จากเครือข่าย

3. แดง

1. ส่งและติดตามข้อมูลผ่านโปรแกรม THAI COC.
2. เครือข่าย/อสม. ติดตามเยี่ยม ภายใน 7 วัน
3. จัดเวทียุทธศาสตร์ ติดตามเยี่ยม ภายใน 1 เดือน

การดูแลต่อเนื่องในชุมชน

การเยี่ยมบ้าน

ประเมินปัจจัยเสี่ยงการกำเริบซ้ำ

2 ย 1 ส

ยาดี ญาติดี ไม่ใช้สารเสพติด

ประเมินอาการเตือน

(5 RED FLAGS)

- ไม่หลับไม่นอน
- เดินไปเดินมา
- พูดจาคนเดียว
- หลุดหลุดดูคนเดียว
- เที่ยวหาตระเวน

ซึมเศร้า เบื่อหรือมี SUICIDE

เหงา เศร้า โดดเดี่ยว
เกี่ยวข้องกับกลุ่มเดิม
เริ่มใช้ยาเสพติด

พร้อมกิจวัตร มีภาวะซึมเศร้า
หลุดหลุดดูคนเดียว ใช้ภาษาบกพร่อง
ความจำไม่ดี ทำบางอย่างซ้ำๆ

ประเมินพฤติกรรมรุนแรง
MIND7

ส่งต่อตาม SERVICE PLAN

เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

การฟื้นฟูในชุมชน เป้าหมาย

1. ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น
2. ลด STIGMA

จัดทำโดย งานสุขภาพจิตและจิตเวชชุมชน

ใครคือ SMI-V

SMI-V หมายถึงผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูง ต่อการก่อความรุนแรง (SERIOUS MENTAL ILLNESS WITH HIGH RISK TO VIOLENCE)

SMI-v1

มีประวัติทำร้ายตนเอง ด้วยวิธีรุนแรง มุ่งหวังให้เสียชีวิต แนวคำถาม

"ตลอดชีวิตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันผู้ป่วยเคยทำร้ายตนเองหรือฆ่าตัวตายด้วยวิธีการรุนแรง มุ่งหวังตั้งใจจะตายจริงๆ หรือไม่?"

- ยิงตัวเองด้วยปืน
- แฆวนคอ
- ตั้งใจกระโดดจากที่สูงเพื่อให้เสียชีวิต
- กินยาฆ่าแมลง
- กินยาเกินขนาด

SMI-v2

มีประวัติทำร้ายผู้อื่น ด้วยวิธีรุนแรง/ก่อเหตุรุนแรงทำให้หวาดกลัวสะเทือนขวัญในชุมชน แนวคำถาม

"ตลอดชีวิตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันผู้ป่วยเคยมีประวัติทำร้ายผู้อื่นด้วยวิธีรุนแรงหรือ ก่อเหตุการณรุนแรงในชุมชนอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่?"

- ใช้อาวุธ มีดหรือของมีคมหรือส่วนของร่างกายทำร้ายผู้อื่น จนได้รับบาดเจ็บรุนแรง
- รัดคอผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นจมน้ำ
- เจตนาชนหรือทับผู้อื่นด้วยยานยนต์

SMI-v3

มีอาการหลงผิดมีความคิดทำร้ายตนเองด้วยวิธีรุนแรง มุ่งหวังให้เสียชีวิต แนวคำถาม

"คุณเคยคิดว่ามีใครบางคนมุ่งร้ายกับคุณหรือพยายามทำร้ายคุณหรือไม่?"

- ใช้อาวุธ มีดหรือของมีคมหรือส่วนของร่างกายทำร้ายผู้อื่นจนได้รับบาดเจ็บรุนแรง
- รัดคอผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นจมน้ำ
- เจตนาชนหรือทับผู้อื่นด้วยยานยนต์

SMI-v4

เคยมีประวัติก่อคดีอาญารุนแรง (ฆ่า พยายามฆ่า ช่มชู้ วางเพลิง) แนวคำถาม

"ตลอดชีวิตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันผู้ป่วยมีประวัติก่อคดีอาญารุนแรงเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือไม่?"

- ฆ่าคนอื่นถึงแก่ชีวิต
- พยายามฆ่าคนอื่นจนได้รับบาดเจ็บรุนแรงแต่ไม่เสียชีวิต
- ช่มชู้กระทำชำเรา
- วางเพลิงจนทรัพย์สินเสียหาย

